

Մ աշտոցի Ա րձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (15-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Կիրակնօրեայ Դպրոցի Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդեան Հանդէս Էջ 1,15,16

Յունուար Ամսուան Բացատրական Տօնացոյց Էջ 2-8

Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան
Աստուածայայտնութիւն
Խթում

Տաղ Սուրբ Ծննդեան
Յովհաննու Կարապետ

Ջրօրհնէք

Բարեկենդան Առաջաւորաց

Պահոց

Կ. Պոլսոյ Տիեզերական Ժողով
Յիշատակութիւն՝ Ս. Սարգիս

Զօրավարի

Յ ո վ ն ա ն մ ա ր գ ա ր է ի ն

յիշատակութեան օր

Յիշատակութիւն՝ Ս. Վահան

Գողթնացիի

Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան
Խորհուրդ Մեծ

Յիսուսի Ծնունդը Էջ 9

Պահուած Բառ Էջ 10

Ո՞րն է Ճիշդ Պատասխանը Էջ 11-14

Յունուար 2015 (ԻԲ տարի թիւ 5)

Կիրակնօրեայ Դպրոցի Ամանորի եւ
Սուրբ Ծննդեան Հանդէս

Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցի Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդեան յայտագիրը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 28 Դեկտեմբեր 2014-ի յետմիջօրէին, Ս. Յակոբ Վարժարանի «Բաղրամաճեան» սրահին մէջ ի ներկայութեան ծնողներու եւ բարեկամներու:

Աշակերտներ եւ հանդիսատեսներ յոտնկայս երգեցին Տերունական աղօթքը: Ապա աշակերտները դարձեալ յոտնկայս աղօթեցին Ներսէս Շնորհալիի «Իմաստութիւն Հօր՝ Յիսուս»ը ու երգեցին Կիրակնօրեայի քայլերգը:

Ապա խօսք առաւ Տնօրէնը՝ Թորոս Պապիկեան որ անդրադարձաւ Մանուկ Յիսուսի բացակայութեան Դեկտեմբեր ամսուան մէջ ուր Christmas-ի տիրական դէմքը Կաղանկ Պապան էր: Բացատրելէ ետք պատմական պատճառները որոնք (շար. էջ 15) ...

Քրիստոս Ծնաւ եւ Յայտնեցաւ

Օրհնեալ է Յայտնութիւնն Քրիստոսի:

Ամսուան Համարը

«Եւ Բանը մարդ եղաւ եւ մեր մէջ բնակեցաւ, եւ մենք տեսանք անոր փառքը. փառքը Միածինին, որ Հօրմէն եկաւ շնորհքով եւ ճշմարտութեամբ լեցուն»: *Յովհաննէս 1.14*

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Յունուար ամսուան բացատրական տօնացոյց

Եջ. 1	Ամանոր
Բջ. 5	ՃՐԱԳԱԼՈՅՑ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ
Գջ. 6	ՏՕՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐ ՏԻՐՈՋ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
Դջ. 7	Յիշատակ Մեռելոց
Գջ. 13	ՏՕՆ ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԱՆ ՄԵՐ ՏԻՐՈՋ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
Եջ. 15	Տօն Ծննդեան Ս. Յովհաննու Կարապետին
Գջ. 20	Սրբոցն Թեոդոս թագաւորին եւ մանկացն Եփեսոսի
Եջ. 22	Ս. Վահան Գողթնացիի յիշատակութեան օր
Շբթ. 24	Կոստանդնուպոլսոյ Տիեզերական ժողովի 150 տարբ հայրապետներու (381թ.) յիշատակութեան օր
Կիր. 25	Բարեկենդան Առաջաւորաց Պահոց
Ուր. 30	Ս. Յովսէփի մարգարէի յիշատակութեան օր
Շբթ. 31	Ս. Սարգիս զօրավարի յիշատակութեան օր

Պահքի Օրեր՝ 1, 2, 3, 4, 14, 16, 21, 23, 26, 27, 28, 29, 30

Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան կը կոչուի Աստուածայայտնութեան նախորդող երեկոյեան արարողութիւնը: Ճրագալոյցը բարդ բառ մըն է, «ճրագ լուցանել (վառել)», որովհետեւ եկեղեցւոյ մէջ երեկոյեան բազմաթիւ լապտերներ ու կանթեղներ կը վառին եւ պատարագ կը մատուցուի, որուն ընթացքին բոլոր հաւատացեալները վառող մումեր կը բռնեն: Ճրագալոյցի լապտերներու եւ մումերու լոյսը կը խորհրդանշէ այն հոգեւոր լոյսի ճառագայթումը մեր մէջ, որ մեզի պարգեւեց Փրկիչը իր տնօրինութիւններով:

Աստուածայայտնութիւն (Սուրբ Ծնունդ եւ Մկրտութիւն)

Մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի տնօրինութիւնները, որոնցմով Ան յայտնուեցաւ աշխարհին (Գաբրիէլ հրեշտակապետի աւետումը, Յիսուս Մանուկին ծնունդը, ութօրեայ թլփատութիւնը, հովիւներու եւ մոզերու երկրպագութիւնը, քառասնօրեայ ընծայումը, ինչպէս նաեւ Յորդանան գետին մէջ մկրտուիլը) առաջին դարերուն կը տօնուէին միեւնոյն, Աստուածայայտնութիւն կոչուող, մեծ տօնախմբական շրջանին:

Հետագային այս տօնի գրեթէ բոլոր յիշատակները առանձնացան՝ տարուայ մէջ բաժնուելով ըստ համապատասխան ամիսներու եւ օրերու: Մնացին միայն Ծնունդը եւ Մկրտութիւնը, որոնք ըստ Աւետարանին կատարուած են նոյն օրը՝ երբ Յիսուս 30 տարեկան էր: Ըստ աւանդութեան այդ օրը Յունուար 6-ն էր:

Աւելի ուշ, Ե. դարուն (451 թուին Քաղկեդոնի մէջ գումարուած չորրորդ Տիեզերական ժողովին՝ որուն Հայաստանեայց Եկեղեցին չմասնակցեցաւ) Յունա-Հռոմէական եկեղեցին, Ծննդեան տօնը եւս անջատեց Մկրտութենէն եւ սկսաւ տօնել Դեկտեմբեր 25-ին (մոռցնել տալու համար այդ օրերու արեւի պաշտամունքը Եւրոպայի մէջ) որ տարածում գտաւ ամբողջ աշխարհին մէջ: Սակայն Հայ Եկեղեցին հաւատարիմ փասց հնագոյն աւանդութեան եւ մինչեւ այսօր Քրիստոսի ծննդեան եւ մկրտութեան յիշատակը միացեալ կը տօնէ Յունուար 6-ին՝ Աստուածայայտնութիւն անուանումով:

ԽԹՈՒՄ

«Խթում» անուան տակ ծանօթ են Սուրբ Ծնունդը նախորդող երեկոյեան ընթացքին կատարուող նախատօնական եկեղեցական եւ ժողովրդական արարողութիւնները:

Այդ երեկոյ եկեղեցիէն ներս կանթեղներ կը վարուին եւ ճրագը կը բաժնուի ժողովուրդին՝ անոնց մոմերը վառելով ու այդպէս վառած մոմերը տուն տարուելով: Ճրագ վառելու այս սովորութեան հետեւորդութեամբ՝ Խթումի երեկոյեան տրուած է նաեւ ճրագալոյց անունը:

Անցեալին իբր նախատօնակ ճրագալոյց կը կատարուէր Հայաստանեայց Եկեղեցոյ բոլոր մեծ տօներուն, իսկ ներկայիս միայն Սուրբ Ծնունդի եւ Զատիկուայ տօները նախորդող երեկոներուն:

Ճրագալոյցի ժողովրդական սովորութիւններէն են մէկը միւսին Քրիստոսի ծննդեան աւետիս տալ, ապա աւանդական ընթրիքի շուրջ հաւաքուիլ, ճաշակելու համար ձուկ, բանջար, հաւկիթ եւ գինի:

ՏաղՍուրբ Ծննդեան
 Այսօր տօն է սուրբ ծննդեան, աւետի՛ս.
 Տեսնո՞ւ մերոյ եւ յայտնութեան, աւետի՛ս:
 Այսօր Արեւն արողարութեան, աւետի՛ս.
 Երեւեցա՛ւ ի մէջ մարդկան, աւետի՛ս:

Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ:

Այսօր սուրբ կոյսն անապական, աւետի՛ս.
 Ծնաւ երբք զանմահ Արքայն, աւետի՛ս:
 Այսօր հրեշտակք յերկնից իջեալ, աւետի՛ս.
 Ընդ մեզ օրհնեն զանմահ Արքայն, աւետի՛ս:

Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ:

Գիտէի՞ր թէ....
 Յիսուս երեսուն (30) տարեկան էր երբ մկրտուեցաւ:
 Յիսուս ութ (8) օրուայ էր երբ անուանակոչուեցաւ, եւ
 մենք իր անուանակոչութիւնը կը տօնենք Յունուար 13-ին:

Յովհաննու Կարապետ

Կարապետ կը նշանակէ «ճամբայ բացող»: Յովհաննէս Կարապետը, Յիսուս Քրիստոսի գալուստը վկայած մարգարէներէն վերջինն է որ նաեւ մկրտեց զԱյն այնուհետեւ կոչուելով «Յովհաննէս Մկրտիչ»: Ան մեծ համբաւ ունէր իր ապաշխարհութեան քարոզչութեամբ եւ իրեն հետեւորդներու մկրտութեամբ: Իր հանդէպ յարգանքը այնքան մեծ եղած է որ իր հետեւորդները հարց կու տային թէ արդեօք ի՞նքն էր Քրիստոսը: Յիսուս Յովհաննէսի մասին ըսաւ թէ աւելի մեծ մարդ գոյութիւն չունէր, սակայն Երկնքի մէջ, վերջինն իսկ իրմէ աւելի մեծ պիտի ըլլար:

Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցին Յովհաննու Կարապետի յիշատակը կը նշէ չորս առիթներով, որոնցմէ ծննդեան տօնը այս տարի Երեքշաբթի Յունուար 14-ին է:

Հովիւներուն Երկրպագութիւնը

Զրօրհնէքի արարողութիւնը հաստատուած է ի յիշատակ Քրիստոսի մկրտութեան: Այն կը կատարուի Աստուածայայտնութեան տօնին: Հին ժամանակ ջրօրհնէքը կը կատարուէր գետերու կամ լիճերու ափին, այժմ՝ եկեղեցւոյ մէջ: Պատարագի աւարտին քահանան յատուկ ընթերցուածներով, քարոզէն եւ աղօթքէն յետոյ խաչով կ'օրհնէ մեծ տակառի մէջ լեցուած ջուրը, Ս. Միլոն կաթեցնելէ ետք անոր մէջ, եւ զայն կը բաժնէ հաւատացեալներուն՝ իբրեւ սրբութեան խորհրդանիշ եւ բժշկութեան միջոց:

Բարեկենդան Առաջաւորաց Պահոց

Յատուկ է միայն Հայ Եկեղեցւոյ: Կը սկսի Մեծ Պահքէն 3 շաբաթներ առաջ: Կը պահանջուի խիստ պահեցողութիւն: Հին ժամանակ, այդ օրերուն թոյլատրուած էր միայն աղ ու հաց ուտել, արգիլուած էր Ս. Պատարագ մատուցել: Առաջաւորաց Պահքի խորհուրդը հեթանոսական ապականութենէն մարդկային 5 զգայարաններու սրբուհի է: Հին օրերուն սովորութիւն կար մկրտութենէն առաջ 5 օր ծով պահել: Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը նոյնպէս հրամայեց Տրդատ թագաւորին եւ միւսներուն մկրտութենէն առաջ 5 օր ծով պահել, որու շնորհիւ Տրդատը և ուրիշներ փրկուեցան իրենց հիւանդութիւններէն: Այդ պատճառով ալ Առաջաւորաց Պահքը կը կոչուի նաեւ փրկութեան պահք: Համաձայն Հայ Եկեղեցւոյ վարդապետներու, Առաջաւորաց Պահքը հաստատուած է Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը, ի յիշատակ վերոյիշեալ ծովապահութեան: Այս պահքի Առաջաւորաց կոչուելու վերաբերեալ կայ երկու մեկնութիւն. Ա. իբրեւ կարապետ Մեծ Պահքի, Բ. իբրեւ Հայոց առաջին պահքը: Առաջաւորաց Պահքը թիրիմացաբար անուանուած է նաեւ Ս. Սարգիսի պահք, որովհետեւ Առաջաւորաց Պահքին յաջորդող շաբաթ օրը Հայ Եկեղեցին կը տօնէ Ս. Սարգիսի տօնը: Հայ մատենագիրներու վկայութեան համաձայն, Առաջաւորաց Պահքը հին ժամանակներուն գոյութիւն ունեցած է նաեւ յոյներու ու լատիններու մօտ:

Առաջաւորաց Պահքի 5-րդ օրը (Ուրբաթ) կը յիշատակուի Ս. Յովսէփ մարգարէի քարոզութիւնն ու Նինուէի ապաշխարութիւնը ոչ իբրեւ Ս. Յովսէփ մարգարէի տօն, այլ իբրև մեծ ապաշխարութեան և ծովապահութեան օրինակ:

Գիտէի՞ր թէ Առաջաւորաց Պահքի առաջին 4 օրերուն Ճաշու Աւետարան չի կարդացուիր եւ 5-րդ օրը կը կարդացուի Յովսէփ մարգարէի գիրքը:

Կ. Պոլսոյ Տիեզերական Ժողով (381թ.)

Ընդհանրական եկեղեցւոյ առջեւ պատմութեան տարբեր ժամանակահատուածներու ընթացքին ծառայած են դաւանաբանական, վարդապետական, վարչակազմակերպչական խնդիրներ, որոնց պատասխանները տրուած են սրբազումար տիեզերական ժողովներու ընթացքին: Այդպիսի ժողովներէն էր նաեւ, 381 թուականին Թեոդոսիոս կայսեր հրամանով գումարուած Կ. Պոլսի Բ. տիեզերաժողովը: Արիոսական վեճերու որպէս արդիւնք յայտնուած էր նոր հերետիկոսութիւն՝ գլուխ եւ պաշտպան ունենալով Կ. Պոլսի Մակեդոն արքեպիսկոպոսին, որ կը մերժէր Սուրբ Հոգիին աստուածութիւնը: Սոյն խնդրով գումարուած վերոյիշեալ տիեզերաժողովը վերահաստատեց Նիկիոյ ժողովին ընդունուած դաւանութիւնը եւ պաշտպանեց Սուրբ Հոգիին աստուածութեան վարդապետութիւնը՝ որդեգրելով «մի Աստուածութիւն, երեք անձեր» բանաձեւը: Ընդունելով սոյն տիեզերաժողովը՝ Հայ եկեղեցին կը նշէ ժողովին մասնակից 150 սուրբ հայրապետներու յիշատակութեան օրը:

Յիշատակութիւն՝ Սուրբ Սարգիս Զօրավարի Յունուար 31

Վարդանանցէն 12 օրեր առաջ եղող Շաբաթ օրը, Հայ եկեղեցին նուիրած է Ս. Սարգիս Զօրավարի յիշատակին: Ս. Սարգիս, Կապադոկիոյ Գամիրք գաւառէն էր. քաջուտաքինի զինուորական մը, որ զօրապետի աստիճանին հասաւ:

Համարձակութեամբ կը քարոզէր Աւետարանը եւ կը կործանէր բազինները: Երբ Յուլիանոս կայսրը, որ քրիստոնէութիւնը ուրացած էր, գահ բարձրացաւ, Սարգիս, իր Մարտիրոս որդիին հետ Հայաստան ապաստանեցաւ՝ Տիրան թագաւորի մօտ եւ ժամանակ մը հոն փնալէ ետք անցաւ Պարսկաստան, պարսից Շապուհ թագաւորին մօտ՝ ծառայելով զինուորական ասպարէզին մէջ:

Մեծ եղաւ իր որդիին՝ Մարտիրոսին ազդեցութիւնը իր հսկողութեան ներքեւ գտնուող պարսիկ զօրքին վրայ. անոնց մէջէն քրիստոնէութեան դարձողներ եղան:

Այս պարագան հետզհետէ ուշագրաւ դառնալով, Սարգիս եւ իր զաւակը արքայական հրաւեր ստացան զոհ մատուցանելու արքունի մեհեանին մէջ: Սակայն, Սարգիս նոյնիսկ քաջութիւնը ունեցաւ անարգելու կուռքերը: Առ ի հետեւանք իրենց յանդուգն կեցուածքին՝ զօրավարն ու իր որդին մահուան դատապարտուեցան:

Իր պարսիկ զինուորներէն տասնըչորս (14) անձեր որոնք մինչեւ վերջ հաւատարիմ փնացեր էին իրեն, առին Սարգիսի մարմինը եւ մաքուր զգեստներ հագցուցին:

Բայց թագաւորին հրամանով իրենք եւս զլիսատուեցան ու իրենց նահատակութիւնը եւս կը յիշատակուի Սուրբ Սարգիսի եւ անոր Մարտիրոս զաւակին յիշատակին հետ, ամէն տարի:

Գիտէի՞ր թէ

Ս. Սարգիսի տօնը Հայաստանի մէջ ընդունուած է նշել ոչ միայն եկեղեցական ծիսակատարութեամբ, այլեւ ժողովրդական սովորութիւններով:

Ս. Սարգիս Զօրավարը երիտասարդներու արագահաս բարեխօսն է եւ սիրոյ երազանքը իրականացնող սուրբը: Ըստ աւանդութեան, Ս. Սարգիս պէտք է հրեշտակներու ուղեկցութեամբ անցնի եւ տանիքին վրայ դրուած ալիւրին մէջ ձգէ իր սպիտակ ձիուն պայտին հետքը որպէսզի այդ տարի իրականանայ հաւատացեալի երազանքը:

Աղօթք Սուրբ Սարգիսին

Բարձրեալէն գերագոյն պատիւ ստացար Քրիստոսի քով բարեխօսելու համար եւ դարձար մեր խնդրանքները կատարող, աղօթքները լսող, սատանաները հալածող, ով արագահաս Սուրբդ Սարգիս:

Յաւերով լեցուն մարդկային կեանքին զօրեղ բժիշկ. արտասուքը սրբող, նեղութեան մէջ ինկածներու վիշտերը դիւրութեամբ մեղմացնող, գերիները ազատող, ով արագահաս Սուրբդ Սարգիս:

Դուն որ ամէն տեղ կը յիշուիս ու կը փառաբանուիս, որովհետեւ գեղեցիկ եւ բարի անուն ես, հաւատացեալներուն շուրթերուն համար քաղցրահամ պտուղ: Գիշեր ու ցերեկ յոյսով քեզ կը կանչենք, արագահաս Սուրբդ Սարգիս, բարեխօս եղի՛ր, Քրիստոսի քով, մեր անձերուն համար:

Յոժփասն մարգարէի յիշատակութեան օր

Յոժփասն մարգարէն Աստուածաշունչի 12 փոքր մարգարէներէն է: Հին Կտակարանի մէջ տեղ գտած «Յոժփասնի մարգարէութիւն» 4 գլուխներէ բաղկացած գիրքին մէջ, գրուած է թէ ինչպէ՛ս Աստուծոյ պատգամով Յոժփասն մարգարէն կը մեկնի Նինուէ՛ քարոզելու քաղաքի հեթանոս բնակիչներուն: Մակայն ան անմիջապէս չի հետեւիր Տիրոջ պատգամին: Խուսափելով կատարել Աստուծոյ պատուիրանը Յոժփասն կը փորձէ փախչիլ Թարսիս կոչուած քաղաքը: Մակայն փախուստի ճանապարհին ծովը կը փոթորկի, եւ նաւուն վրայ գտնուողները վիճակ կը ձգեն եւ վիճակը Յոժփասնին կ'ելլէ: Յոժփասն կը բացատրէ թէ ինք

Երբայեցի է, եւ թէ կը փախչի Աստուծոյ ներկայութենէն: Եւ Յոժփասնի փափաքին վրայ, զինք ծովը կը նետեն եւ ծովը կը հանդարտի: Աստուած կետ ձուկի մը կը հրահանգէ, որ Յոժփասնը կ'լլէ:

Սարսափահար Յոժփասն աղօթքով ու զոջումով կ'աղերսէ Տիրոջը փրկութեան համար եւ երեք օր ետք Աստուծոյ կամքով կ'ազատի բանտարկութենէն երբ ձուկը ցամաքին վրայ զինք դուրս կու տայ: Այս անգամ անսալով Աստուծոյ պատուիրանին՝ Յոժփասն կը մեկնի Նինուէ: Սկսելով իր քարոզը՝ ան կը մարգարէանայ քաղաքի կործանման մասին: Ունկնդիր ըլլալով Յոժփասնի մարգարէութեան, սպասուածին հակառակ, Նինուէի բնակիչները՝ մեծէն մինչեւ փոքր, նոյնիսկ թագաւորը պահք կը պահեն եւ ապաշխարութեամբ ու աղօթքով կը փրկեն իրենց հայրենի քաղաքը վերահաս կործանումէն: Յոժփասն մարգարէի այս օրինակը հետագային Յիսուս ներկայացուց աստուածային նշան հայցող փարիսեցիներուն:

Հայ Առաքելական Եկեղեցին Յոժփասն մարգարէի յիշատակութեան օրը մշտապէս կը նշէ Առաջաւորաց պահքի աւարտին, որպէս խորհուրդ այն բանին, որ ճշմարիտ ապաշխարութեամբ կարելի է արժանանալ Աստուծոյ հաճութեան ու ողորմածութեան:

(անյայտ նկարիչ, ԺԸ դար)

Յիշատակութիւն՝ Սուրբ Վահան Գողթնացիի

Արաբական տիրապետութեան շրջանին, բազմաթիւ հայ իշխաններ ու անոնց զաւակները գերի տարուեցան Դամասկոս հոն կրթուելու համար իսլամական հաւատքի մէջ եւ արաբ դառնալու համար: Տարագրուող մանուկներու կարգին կը գտնուէր Գողթնի Խոսրով իշխանի որդին չորս (4) տարեկան Վահանը: Արաբները անոր անունը փոխելով զայն կոչեցին Վահապ:

Վահան, իր ուշիմութեան շնորհիւ արժանացաւ յատուկ խնամքի ու դարձաւ Օմար ամիրապետին նախասիրած արքունի պաշտօնեան:

Յովհան Օձնեցի կաթողիկոս Դամասկոս իր այցելութեան ընթացքին արտօնութիւն խնդրեց Օմար ամիրապետէն որ հայ տարագիր իշխանները վերադառնան հայրենիք ու յաջողեցաւ այդպիսի արտօնութիւն ձեռք ձգել: Վահան, որ թէեւ իսլամ կրօնքին մէջ մեծցած էր, իմացած էր թէ ինք Հայ իշխանի մը որդին էր: Հետեւաբար, ինք եւս փափաքեցաւ վերադառնալ Հայաստան, խոստանալով ամիրապետին վերադառնալ Դամասկոս իր հօրենական կալուածները ժառանգելէ ու հայրենի հողը տեսնելէ անմիջապէս ետք:

Վահան իր հայրենի գաւառը հասնելէ ետք տեղեկացաւ Օմար ամիրապետին մահուան մասին ու որոշեց փախ Հայաստան ու վերագտնել իր քրիստոնէայ հաւատքը:

Վահանի քրիստոնէայ դառնալու լուրը երբ Դամասկոս հասաւ, օրուան ամիրապետը որոշեց ձերբակալել զայն ու դատել: Այսպիսով սկիզբ առաւ հալածանքի երկար շրջան մը երբ Վահան թափառելով Հայաստանի զանազան կողմերը, ժամանակաւոր կերպով կ'ապաստանէր զանազան շրջաններու վանքերէն ներս, ապա կը ստիպուէր տեղափոխուիլ չվտանգելու համար տեղի

վանականներն ու բնակիչները: Այս թափառական վիճակի վերջին հանգրուանը կը հանդիսանայ Սիփան լեռան ստորոտը գտնուող Երաշխաւորաց վանքը, որուն մեծաւոր Հայր Արտաւազըր պատսպարեց ու քաջալերեց զինք:

Գիտնալով հանդերձ թէ իսլամութենէն հրաժարող անձը մահուամբ կը պատժուէր, Վահան որոշեց ներկայանալ Հեղամ ամիրապետին, յայտնել անոր իր քրիստոնէայ ծագումը ու քրիստոնէայ հաւատքին հաւատարիմ փախու փափաքը: Ամիրապետին մեծ խոստումները ապարդիւն մնացին ու Վահան մերժեց որեւէ ձեռով հրաժարիլ իր քրիստոնէայ հաւատքէն:

Վահան Գողթնացիի նահատակութիւնը այլ օրինակ մըն է հերոսական կեցուածքի մը, ըստ որուն քրիստոնէայ հաւատացեալներ հաստատուն փացած են իրենց հաւատքին հանդէպ ու մերժած ուրանալ զայն:

Անոնց յիշատակը վառ կը փայ միայն երբ իրենց նահատակութիւնը արժեւորենք մենք եւս կառչած մնալով մեր հաւատքին ու ապրելով որպէս Քրիստոսի սիրով ու հաւատքով շնորհուած հաւատացեալներ:

Գողթն գաւառը կը գտնուի Նախիջեւանի մէջ, որ ներկայիս Ատրպէյճանի տիրապետութեան տակ է: Անոր քաղաքներէն են Տիգրանաւան եւ Ագուլիս:

Խորհուրդ մեծ

Մկրտություն
Յոզաբան Յոզաբանեան

Ո՞վ չի գիտեր Սուրբ Ծնունդի մասին գրուած ամենաճանօթ այս շարականը որ կը հնչէ ամէն տարի խթման գիշերը աւետելու համար Յիսուսի ծնունդը: Այս շարականին հեղինակն է Մովսէս Քերթոզ Հայրապետ եւ զայն գրած է 441 թուականին: Ահա այդ շարականին գրաբար բառերը եւ աշխարհաբար թարգմանութիւնը.

Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի
որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ.
Հովիւք երգեն ընդ հրեշտակս,
տան աւետիս աշխարհի:

Ծնաւ նոր արքայ
ի Բեթղեհեմ քաղաքի.
Որդիք մարդկան օրհնեցէ ք,
զի վասն մեր մարմնացաւ:

Անբաւելին երկնի եւ երկրի
ի խանձարուրս պատեցաւ.
Ոչ մեկնելով ի Հօրէ՛
ի սուրբ այրին բազմեցաւ:

* * *

Սքանչելի եւ մեծ խորհուրդ է,
որ այսօր յայտնուեցաւ.
Հովիւները հրեշտակներու հետ կ'երգեն,
աշխարհին աւետիս կու տան:

Ծնաւ նոր արքայ
Բեթղեհեմ քաղաքին մէջ.
Ով ժողովուրդ, մարդիկ, օրհնութիւն տուէր
որովհետեւ Ան մեզի համար մարմնացաւ:

Երկնքին եւ երկրին վրայ Անբաւելին
խանձարուրներու մէջ փաթթուեցաւ.
Առանց բաժնուած ըլլալու Հօրմէն
սուրբ մտորին մէջ բազմեցաւ:

ՃՐԱԳԱԼՈՅՑ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ

Ձանճառելի լուսոյ մայր
Եւ ըզբնակարան անըսկզբնակից Որդւոյն,
Օրհնութեամբ մեծացուցանեմք:

Ձանհաս տնօրէնութեան մայր
Եւ զանձնաւոր տաճար Աստուծոյ Բանին,
Օրհնութեամբ մեծացուցանեմք:

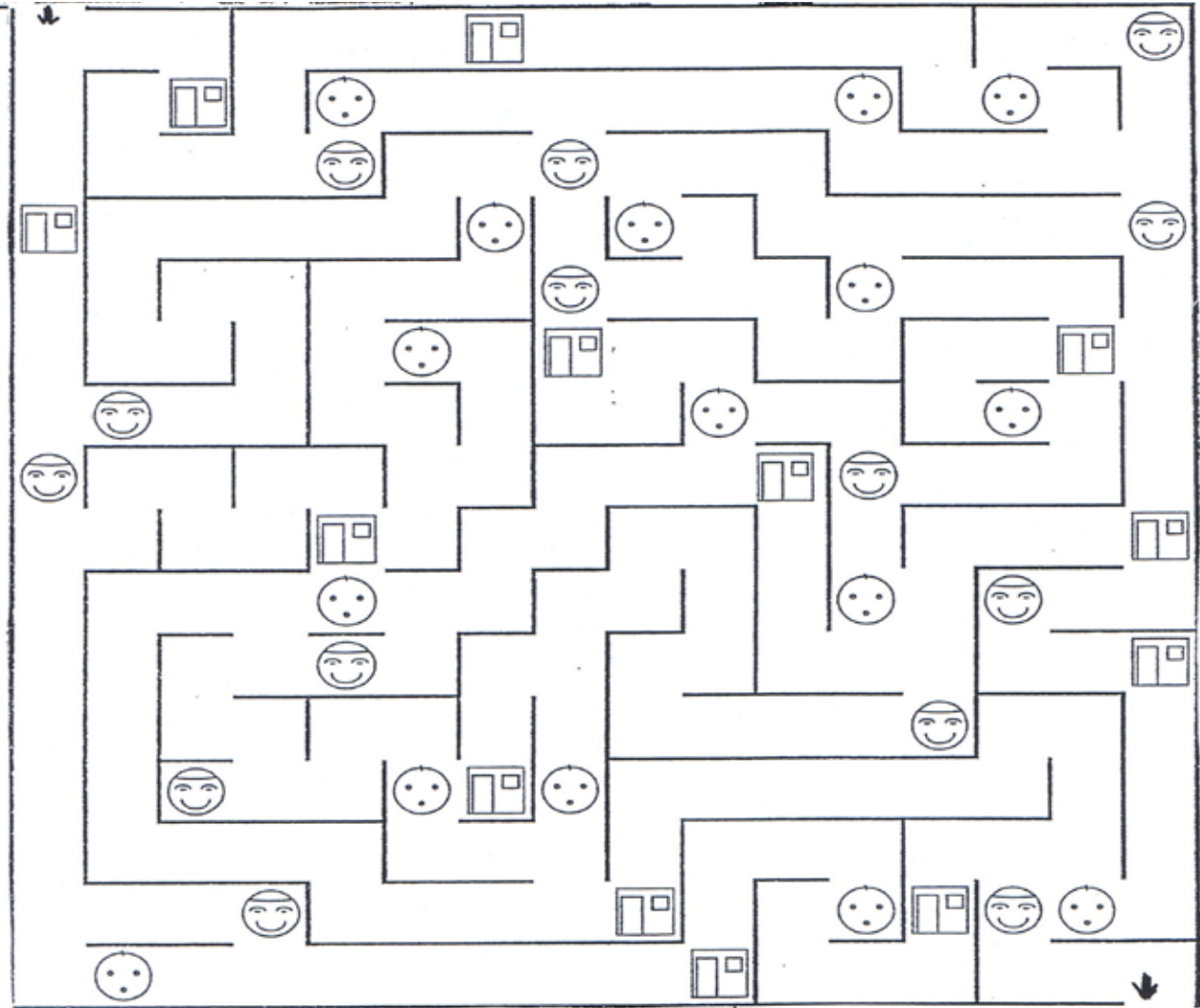
Զբոլորից փրկութեան մայր,
Որ զանտանելին յէից ի յարգանդի եբարձ.
Ըզնա ամենեքեան օրհնութեամբ
մեծացուցանեմք:

Յիսուսի Ծնունդը Ղուկաս 2.1-21

Եկո՛ւր Բեթլեհեմ երթանք եւ տեսնենք պատահածը, այն ինչ որ Տէրը մեզի յայտնեց:

Օգնե՛ հովիւներուն որ գտնեն Յիսուս մանուկը:

Տուն մը: Մէջէն կրնանք անցնիլ եւ յառաջանալ:

Միայլ մանուկ մը: Ետ դարձէ՛ք:

Մէկը որ ձեզի ճամբան ցոյց կու տայ՝
Յառաջացի՛ր:

Պահուած բառ

ւ	ա	բ	գ	ա	բ	տ	ե	ւ	ի	ս	ն
ա	ա	ռ	է	ն	ա	է	ի	բ	ւ	ի	ք
բ	ա	ն	ա	ն	բ	ն	ա	կ	բ	բ	ի
ա	ն	թ	ա	ռ	ա	ւ	ւ	ա	բ	ա	լ
թ	ռ	բ	ռ	ս	ւ	ւ	ի	ս	ա	ք	ա
ռ	բ	ա	կ	տ	է	ն	տ	ի	ն	ւ	ս
լ	ա	ա	ի	ա	ի	ա	ն	ա	ա	ն	ի
կ	յ	փ	բ	ս	բ	ք	ռ	լ	հ	ի	բ
ն	բ	ւ	լ	լ	ռ	լ	ւ	ռ	ի	թ	ա
ա	է	ռ	ռ	պ	ե	տ	ի	կ	տ	է	ն
ն	լ	ւ	հ	ռ	ի	փ	ս	ի	ւ	է	լ

Արտեմիս
Անթառամ
Արամէ
Արփի
Անահիտ
Արմէն
Առէն
Անի
Ալիք

Արին
Էտկար
Թորոս
Լուսին
Կասիա
Հռիփսիմէ

Մանասէ
Մարգար
Միսաք
Մարաթուկ
Մինաս
Մարի
Մուրատ
Մարալ

Նանար
Նորայր
Պետիկ
Ռիթա
Սրբուհի
Սիրաք

Սիմոն
Սիրան

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Մանկապարտեզի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր ըստ Մատթէոսի Աւետարանին 2. 9-12

հրահանգը, աստղը, առաջնորդեց, երկրպագեցին, ոսկի, կնդրուկ, գմուռս, երագի

Թագաւորին այս ----- լսելէ ետք, մոզերը մեկնեցան:
Անոնք չափազանց ուրախացան, երբ կրկին տեսան այն -----,
որ արեւելքի մէջ տեսեր էին. եւ ահա աստղը ----- զիրենք
մինչեւ որ եկաւ ու կեցաւ այն վայրին վրայ ուր երեխան կը
գտնուէր: Երբ տուն մտան, տեսան երեխան իր մօրը՝ Մարիամին
հետ, եւ մինչեւ գետին խոնարհելով ----- մանուկին:
Ապա բացին իրենց արկղերը եւ Յիսուսի ընծայեցին իրենց
նուէրները -----, ----- եւ -----:

Յետոյ ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը, առանց Հերովդէսի
հանդիպելու, ինչպէս որ Աստուած ----- մը մէջ հրահանգեց
իրենց:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք Յունուար 22-ին:

- ա. Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերան Հայրապետին
- բ. Ս. Աբգար թագաւորին
- գ. Ս. Վահան Գողթնացիին
- դ. Յովսէան մարգարէին

2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Յովհաննէս Մկրտիչին տօնը:

- ա. Յունուար 6-ին
- բ. Յունուար 15-ին
- գ. Յունուար 21-ին
- դ. Յունուար 27-ին

3.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Յիսուսի ծննդեան տօնը:

- ա. Յունուար 6-ին
- բ. Յունուար 18-ին
- գ. Յունուար 20-ին
- դ. Յունուար 27-ին

4.- 2018-ին ե՞րբ տեղի պիտի ունենայ Ջրօրհնէքը:

- ա. Յունուար 6-ի Ս. Պատարագէն ետք:
- բ. Յունուար 5-ի երեկոյեան
- գ. Զատիկին
- դ. Բարեկենդանին

5.- 1899-ին ե՞րբ տօնեցինք Յիսուսի մկրտութեան տօնը:

- ա. Յունուար 6-ին
- բ. Յունուար 18-ին
- գ. Դեկտեմբեր 25-ին
- դ. Յունուար 27-ին

6.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Յիսուսի Աստուածայայտնութիւնը:

- ա. Յունուար 6-ին
- բ. Դեկտեմբեր 18-ին
- գ. Յունուար 25-ին
- դ. Յունուար 27-ին

7.- Յիսուս ինչո՞վ մկրտուեցաւ:

- ա. Ձէթով
- բ. Ջուրով
- գ. Միւռնով
- դ. Իւղով

8.- Յիսուս որո՞ւ կողմէ մկրտուեցաւ:

- ա. Տէր Գառնիկին
- բ. Սրբազանին
- գ. Յովհաննէս Մկրտիչին
- դ. Քահանայապետին

9.- Ի՞նչ կը կոչենք Ս. Ծնունդին նախորդող երեկոն:

- ա. Խթում
- բ. Զատիկ
- գ. Ջրօրհնէք
- դ. Բարեկենդան

10.- Ե՞րբ տեղի կ'ունենայ Ճրագալոյցը:

- ա. Յունուար 6-ի Ս. Պատարագէն ետք
- բ. Յունուար 5-ի երեկոյեան
- գ. Զատիկին
- դ. Բարեկենդանին

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Զ. դասարաններու անկիւն

1.- Յիսուսի անուանակոչութիւնը անշարժ տօն մըն է: Ամէն տարի ե՞րբ կը տօնենք Յիսուսի անուանակոչութիւնը:

Յունուար --- ին:

2.- Մոզերը ի՞նչ նուիրեցին Յիսուս Մանուկին:

- ա. ---ի
- բ. -----կ
- գ. գ-----

3.- Ո՞վ էր Հրէաստանի թագաւորը երբ Յիսուս ծնաւ:

-----ա

4.- ա. Ո՞վ էր Հռոմի կայսրը երբ Յիսուս ծնաւ:
բ. Տարուան քանիերորդ ամիսը այս կայսրին անունով է:

- ա. -----
- բ. --

5.- Հինգ Տաղաւարներէն ո՞ր մէկը անշարժ տօն մըն է:

- ա. Ս. Ծնունդ
- բ. Ս. Զատիկ
- գ. Պայծառակերպութիւն
- դ. Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի
- ե. Խաչվերաց

6.- Յիսուսի մկրտութեան ընթացքին, Ս. Հոգին ինչի՞ կերպարանքով իջաւ Յիսուսի վրայ:

-----ի

7.- Ամբողջացո՞ւր ըստ Մարկոսի Աւետարանի 1.11-ին

Երկինքէն ձայն մը լսուեցաւ, որ կ'ըսէր.

- Դուն ես -- ս----- Ո-----, որուն -----:

8.- Ս. Ծնունդի խթման մատուցուող Ս. Պատարագի ընթացքին երբ «Մուրբ Աստուած, Մուրբ եւ հօգօր, Մուրբ եւ անմահ ողորմեա մեզ» կ'երգենք, ի՞նչ կ'ըսենք երկրորդ տողին:

- ա. որ խաչեցար վասն մեր
- բ. որ յայտնեցար վասն մեր
- գ. որ եկիր եւ գալոց ես
- դ. որ յարեար ի մեռելոց

9.- Ի՞նչ է այս տարի Յունուար 31-ին յիշատակուող Սուրբին անունը:

- ա. Յովհաննէս
- բ. Կարապետ
- գ. Սարգիս
- դ. Մարտիրոս

10.- Յիսուսի ծննդեան հովիւներու այցին մասին միայն մէկ աւետարանի մէջ կը կարդանք: Ո՞ր աւետարանին մէջ:

- ա. Մատթէոս
- բ. Մարկոս
- գ. Դուկաս
- դ. Յովհաննէս

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Երկրորդականի անկիւն

1.- Անոնք որոնք Ս. Ծնունդը կը տօնեն
Դեկտեմբեր 25-ին, ե՞րբ կը տօնեն
մկրտութիւնը:
ա. Յունուար 6-ին
բ. Յունուար 1-ին
գ. Յունուար 13-ին
դ. Դեկտեմբեր 25-ին

2.- Արեւմտեան Եւրոպայի քրիստոնէաները
ե՞րբ փոխեցին Ս. Ծննդեան տօնը Յունուար
6-էն Դեկտեմբեր 25-ին:
ա. 325 Նիկիոյ ժողովին
բ. 451 Քաղկեդոնի ժողովին
գ. 381 Կոստանդնուպոլսոյ ժողովին
դ. 431 Եփեսոսի ժողովին

3.- Հայաստանեայց Եկեղեցին այս տարի
ո՞ր սուրբին տօնը կը յիշատակէ Յունուար
31-ին:

Ս. -----

4.- Գրէ՛ շիտակ ժամանակագրական
շարքով հետեւեալ տօները.
Աստուածայայտնութիւն,
Անուանակոչութիւն, Յովհաննու
Կարապետ, Ս. Սարգիս, Ղեւոնդեանց,
Վարդանանց, Բուն Բարեկենդան:
ա.
բ.
գ.
դ.
ե.
զ.
է.

5.- Գրէ՛ շիտակ ժամանակագրական
շարքով հինգ տաղաւարները:
ա.
բ.
գ.
դ.
է.

6.- Ամբողջացո՛ւր:
Խորհուրդ — եւ սքանչելի
որ յայսմ ատուր -----.
----- երգեն ընդ հրեշտակս
տան ----- աշխարհի

7.- Ամբողջացո՛ւր:
----- նոր արքայ
Ի ----- քաղաքի.
Որդիք մարդկան -----
զի վասն մեր -----:
----- երկնի եւ երկրի
ի ----- պատեցաւ.
Ոչ ----- ի Հօրէ
ի սուրբ ----- բազմեցաւ:

8.- Ամբողջացո՛ւր. երախայի մը
մկրտութեան ընթացքին կնքահայրը կը
պատասխանէ.
«-----, -----, ----- եւ
-----: Մկրտուիլ եւ արդարանալ,
----- մեղքերէ, ազատուիլ չար -----
եւ ----- Աստուծոյ:

9.- Ամբողջացո՛ւր.
Մկրտուող կը դառնայ Աստուծոյ
----- եւ -----ը կը
կրէ իր վրայ որպէս աներելոյթ -----:

10.- Հայկական ՌՆԿԴ տարին ո՞ր
տարուան կը համապատասխանէ:
2---

(շար. էջ 1-էն) 5-րդ դարուն ստիպեցին Երոպայի եպիսկոպոսներուն փոխելու Ս. Ծննդեան օրը Յունուար 6-էն Դեկտեմբեր 25-ի, ան հաստատեց թէ Կիրակնօրեան, կը ձգտի իր աշակերտներուն մէջ Հայ Քրիստոնէայ նկարագիր կերտել, հիմնուած Քրիստոսի վրայ, եւ առ այդ Կիրակնօրեայ Դպրոցի աշակերտը քաջատեղեակ պահելու համար Քրիստոսի Ծնունդին, ամէն տարի կը պատրաստէ Սուրբ Ծննդեան կենդանի պատկերը, ուր երկրորդականի աշակերտները

կը կարդան Մատթեոսի եւ Ղուկասի աւետարաններէն հատուածներ եւ մանկապարտէզի ու նախակրթարանի աշակերտները կը ներկայացնեն հովիւներ, մոզեր, հրեշտակներ, Մարիամ, Յովսէփ, Օրէնքի ուսուցիչներ ու Հերովդէս թագաւորը: Այս տարի, կենդանի պատկերը կ'ընդգրկէր նաեւ Մանուկ Յիսուսի Տաճար ընծայումը (Տեառնընդառաջը) որ նախորդեց Յիսուս մանուկին դէպի Եգիպտոս փախուստը: Տնօրէնը նաեւ անդրադաձաւ 2014-ի «Տարեցներու տարուան» յիշելով նաեւ բոլոր այն տարեցները որոնք տարբեր պատճառներով չէին կրցած ներկայ ըլլալ մեզի հետ: Տնօրէնը նաեւ անդրադարձաւ Սուրբ Ծննդեան խորհուրդին, ան շեշտեց թէ Ս. Ծնունդը նաեւ Քրիստոսի Յայտնութեան տօնն է, երբ Յիսուս յայտնուեցաւ որպէս Աստուածորդի Իր մկրտութեան պահուն ուր ներկայ էին նաեւ Սուրբ Հոգին (աղանակերպ) եւ Հայր Աստուած (ձայն): Ապա ան առաջարկեց որ 2015-ի Մեծ Եղեռնի 100-ամեակին ընդառաջ մենք մեր բաժինը նաեւ բերենք, ապրելով Հայ Քրիստոնէայ կեանք մը եւ խնդրեց ծնողներէն իրենց գաւակներուն հետ ներկայ գտնուելու Յունուար 1-ի Ս. Պատարագին, Յունուար 5-ի Ս. Պատարագին եւ անոր յաջորդող Ճրագալոյցին եւ Յունուար 6-ի Ս. Պատարագին եւ անոր յաջորդող Ջրօրհնէքին որպէսզի իրենց գաւակները ընդգծեն իրենց Հայ Քրիստոնէայ նկարագիրը: Ապա սկսաւ կենդանի պատկերը: Ընթերցողներ՝ Երկրորդականի աշակերտներ՝ Արշակ Խշիշեան, Միհր Պանքեան, Արման Մակարեան, Ատիս Մակարեան, Մեակ Պապիկեան, Նազօ Մակարեան, Սթեֆան Տեմիրճեան, Սալփի Թորոսեան եւ ուսուցիչ Առէն Պապիկեան, փոխն ի փոխ կարդացին Աւետարաններէն, մինչ քաջատեղեակ աշակերտները կենդանի պատկեր մը ներկայացուցին ըստ կարդացուածին: Բեմը կը ներկայացնէր վրան մը, որ գործածուեցաւ թէ՛ որպէս Յովսէփի եւ Մարիամի Նազարէթի տունը եւ թէ՛ այն քարայրը ուր Յիսուս ծնաւ (բեմի պատասխանատու՝ Առէն Պապիկեան, օգնական երկր. Դ.ի աշակերտ Միհր Պանքեան): Ճոխ էր տարագներու

հաւաքածոն (բեմի զարդարանք եւ տարազներու պատասխանատուներ Յասմիկ Նաճարեան եւ Շողիկ Նաճարեան): Իւրաքանչիւր աշակերտ առիթը ունեցաւ բեմ ներկայանալու, եւ կարողացուածին բոլոր մանրամասնութիւնները ներկայացուեցան: Հետաքրքրական էր փոքրիկ հովիւներուն ներկայութիւնը իրենց ոչխարներով եւ «երկնաւոր զօրքերու բազմութիւն»ը:

Կենդանի պատկերի աւարտին ժամանեց Կաղանդ Պապուկը որուն ներկայութեան Մանկապարտէզի եւ Նախակրթարանի Ա. եւ Բ. դասարաններու աշակերտները ասմունքեցին «Նոր Տարի, Ամանոր» (ուսուցչուհի Թամար Գիզիրեան օգնական Երկր. Դ. դասարանի աշակերտուհի Ռիթա Խշիշեան) Նախ. Ա. եւ Բ. դասարանի աշակերտները երգեցին «Լուր Գիշեր» եւ «Ծափ գարկ Աշխարհ» (ուսուցչուհի Թային Բարսեղեան): Նախակրթարանի Գ. եւ Դ. դասարաններու աշակերտները ասմունքեցին «Ձեզի, Մեզի Մեծ Աւետիս» (ուսուցչուհի Յասմիկ Նաճարեան) եւ Նախ. Գ. Դ. Ե. եւ Զ. դասարաններու աշակերտները

ներկայացուցին «Հաւատով Խոստովանիմ» ի 1, 2, եւ 15 համարները (ուսուցչուհի Շողիկ Նաճարեան): Ապա Դպրոցի երգչախումբը, խմբավարութեամբ Վաչէ-Սագօ Պոյաճեանի եւ դաշնակի ընկերակցութեամբ Երկր. Դ.ի աշակերտ Բասգալ Տեւերճեանի, երգեց «Այսօր Տօն է Սուրբ Ծննդեան», «Զանճառելի Լուսոյ Մայր» եւ «Խորհուրդ Մեծ եւ Սքանչելի» շարականները: Ապա, դասարան առ

դասարան, աշակերտները յառաջացան եւ Տնօրէնը ներկայացուց իւրաքանչիւրը Կաղանդ Պապուկին, որմէ անոնք ստացան իրենց նուէրները: Տնօրէնը շնորհակալութիւն յայտնեց ՀՕՄ-ի Մոնթրէալի Սօսէ մասնաճիւղին որ հոգացած էր տրուած նուէրները: Յայտագրի աւարտին ներկաները հիւրասիրուեցան կարկանդակով (պատրաստուած ծնողք Տօքթ. Թային Քեօսէեանի եւ Տիկ. Անի Պապիկեանի եւ ուսուցչուհի Տիկ. Թային Բարսեղեանի կողմէ), սուրճով եւ պտուղի հիւթով: Հաւաքոյթը աւարտեցաւ ներկաներու նոր տարուայ բարեմադրութիւններու փոխանակումով: (լուսանկարները տրամադրուած են ծնողք Պրն. Վիզէն Փիլիպպոսեանի կողմէ)